Затверджено рішенням Вченої
ради Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
від 30.07.2026, протокол №13,
та ведено в дію наказом № 0114-
1/311 від 31.07.2026

КОДЕКС
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА

1. Загальні положення

1.1. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (далі - Університет) визнає академічну доброчесність важливою передумовою провадження якісної освітньої та наукової (творчої) діяльності, здобуття якісної освіти, утвердження в суспільстві довіри до результатів навчання і наукових (творчих) досягнень, формування поваги до честі та гідності людини, а також невід'ємною складовою статутної діяльності Університету.

1.2. Кодекс академічної доброчесності Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (далі – Кодекс) закріплює базові цінності та визначає основні принципи і правила академічної доброчесності в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна , основні ознаки і види порушень академічної доброчесності та заходи реагування на такі порушення.

1.3. Кодекс є локальним нормативним актом Університету, що розроблений відповідно до законів України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, чинних наказів і рекомендацій Міністерства освіти і науки України, Етичного кодексу ученого України, інших законодавчих та нормативних актів з дотриманням при цьому основних моральних та етичних норм академічної поведінки.

1.4. Кодекс є складовою частиною системи внутрішнього забезпечення якості освітньої, наукової та інших видів діяльності Університету, системи академічної доброчесності разом з Кодексом цінностей Каразінського університету, Кодексом етики персоналу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Положенням про організацію освітнього процесу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Політикою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щодо використання штучного інтелекту та іншими документами, які регламентують питання академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності Університету, Порядку

проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчальних видань щодо наявності запозичень з інших документів.

1.5. Цей Кодекс стосується суб'єктів академічної діяльності Університету якими є:

1.5.1. працівники – фізичні особи, що перебувають у трудових правовідносинах із роботодавцем (Університетом) та відносяться до категорій: науково-педагогічні працівники; педагогічні працівники; наукові працівники; адміністративно-управлінський персонал; навчально-допоміжний персонал; обслуговуючий персонал;

1.5.2. здобувачі освіти – здобувачі вищої освіти (студенти, аспіранти), інтерни, докторанти, слухачі та інші особи, що навчаються в Університеті;

1.5.3. експерти - особи, які здійснюють експертну діяльність у межах процедур забезпечення якості освіти, державного нагляду (контролю) у сфері освіти, державної атестації наукових установ та закладів освіти, проведення конкурсів, здійснення наукової і науково-технічної експертиз, рецензування академічних творів, наукових і науково-технічних проектів, інших процедур у сфері освіти і науки;

1.5.4. інші особи – суб'єкти освітньої діяльності, наукові установи, наукові видавництва, вчені, вступники, учасники та організатори конкурсів, експерти у галузі освіти і науки, окрім осіб, зазначених у п.п. 1.5.1 - 1.5.3 цього Кодексу, під час їх участі в діяльності Університету.

1.6. Інші терміни у цьому Кодексі вживаються у значеннях, наведених у законах України «Про академічну доброчесність», «Про освіту» та «Про вищу освіту».

1.7. Цей Кодекс не поширюється на відносини щодо набуття, здійснення та захисту особистих немайнових та майнових авторських та/або суміжних прав, та відносини, що врегульовані Антикорупційною програмою Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та Положенням про врегулювання конфліктів у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна.

1.8. У доповнення до цього Кодексу в Університеті можуть діяти інші локальні нормативні акти, що додатково регулюють питання забезпечення академічної доброчесності в окремих галузях із спеціальним регулюванням.

2. Основні цінності та принципи академічної доброчесності

2.1. Загальні засади академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин в Університеті викладені в цьому Кодексі, Антикорупційній програмі Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Кодексі цінностей Каразінського університету, Кодексі етики персоналу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та цьому Кодексі і є обов'язковими для усіх суб'єктів академічної діяльності Університету.

2.2. Академічна доброчесність - сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності;

2.3. Базовими цінностями академічної доброчесності в Університеті є:

2.3.1. чесність суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами;

2.3.2. довіра до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати отримані цими особами чесно та із дотриманням відповідних правил і стандартів;

2.3.3. повага до честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, зокрема вирішення проблем без компромісу із власними цінностями, цінування різноманітності думок, повага до права інтелектуальної власності інших осіб.

2.3.4. справедливість у ставленні суб'єктів академічної діяльності один до одного, зокрема створення справедливих політик Університету, послідовне та неупереджене реагування на порушення академічної доброчесності, доброчесне оцінювання результатів академічної діяльності;

2.3.5. відповідальність суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності;

2.3.6. стійкість у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до їх порушення та незалежно від наявності чи відсутності зовнішнього контролю;

2.3.7. рішучість у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності, сміливість у захисті академічної доброчесності в академічній діяльності.

2.4. Принципами академічної доброчесності є:

2.4.1. пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачів освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;

2.4.2. відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальності за них;

2.4.3. нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушень академічної доброчесності;

2.4.4. повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність права інтелектуальної власності;

2.4.5. уникнення конфлікту інтересів.

2.5. Суб'єкти академічної діяльності Університету зобов'язані:

2.5.1. дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, що визначені цим законодавством України, міжнародними документами, підписаними від імені України в установленому законодавством порядку, а також цим Кодексом;

2.5.2. формувати та утверджувати культуру академічної доброчесності в Університеті, що ґрунтується на цінностях, принципах і правилах академічної доброчесності;

2.5.3. нести відповідальність за порушення академічної доброчесності, та етичних норм у освітній, педагогічній, науковій та адміністративній діяльності.

2.6. Суб'єкти академічної діяльності Університету зобов'язані неухильно дотримуватися положень цього Кодексу, про що кожен працівник або здобувач освіти надає письмову декларацію академічної доброчесності (додатки 1 та 2) у разі укладання трудового договору, прийняття на роботу або укладання договору про навчання в Університеті. Порядок оформлення та зберігання декларацій академічної доброчесності визначається наказом ректора Університету.

2.7. Незнання або нерозуміння норм цього Кодексу не є виправданням неетичної поведінки та порушення засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм.

3. Основні правила академічної доброчесності

3.1. Цей Кодекс визначає основні правила академічної доброчесності, які зобов'язані виконувати суб'єкти академічної доброчесності Університету за такими напрямами діяльності:

3.1.1. у науково-педагогічній, педагогічній, викладацькій діяльності;

3.1.2. у науковій діяльності;

3.1.3. у навчальній діяльності здобувачів освіти;

3.1.4. під час створення та оприлюднення академічних творів;

3.1.5. під час оцінювання результатів академічної діяльності;

3.1.6. в експертній діяльності;

3.1.7. у видавничій діяльності;

3.1.8. під час організації і проведення конкурсів, турнірів, олімпіад та інших заходів із ознаками змагальності учасників (далі - конкурси), здійснення проєктної та інших видів статутної діяльності Університету.

3.2. Науково-педагогічні, педагогічні,наукові працівники, інші особи, які здійснюють викладацьку діяльність в Університеті, у науково-педагогічній, педагогічній, викладацькій діяльності зобов'язані:

3.2.1. ставитися з повагою до здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу;

3.2.2. ґрунтувати власну діяльність на надійних і достовірних даних, що базуються на результатах досліджень та відображають сучасний стан знань з відповідних питань;

3.2.3. перевіряти надійність і достовірність інформації, що надається здобувачам освіти та іншим учасникам освітнього процесу;

3.2.4. чітко окреслювати очікувані результати навчання, встановлювати зрозумілі вимоги до виконання навчальних завдань та мати прозору систему оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, яка базується на чітких оприлюднених критеріях;

3.2.5. доброчесно оцінювати академічні твори та навчальні роботи здобувачів освіти, переконатися у відсутності ознак порушення академічної доброчесності;

3.2.6. власним прикладом сприяти формуванню у здобувачів освіти академічної доброчесності;

3.2.7. стимулювати та заохочувати здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;

3.2.8. вчасно, неупереджено, не вибірково реагувати на будь-які прояви порушення академічної доброчесності, припиняти такі порушення, застосовувати до здобувачів освіти заходи реагування на порушення академічної доброчесності у випадках і порядку, визначених цим Законом, спеціальними законами та/або внутрішніми актами.

3.3. Зазначеним у п. 3.2 цього Кодексу суб'єктам академічної діяльності у науково-педагогічній, педагогічній, викладацькій діяльності забороняється доведення до здобувачів освіти завідомо неправдивої чи викривленої інформації, сфабрикованих чи сфальсифікованих даних, крім випадків, зумовлених навчальними та/або методичними цілями, зокрема з метою формування у здобувачів освіти критичного мислення, вміння критично сприймати та аналізувати інформацію.

3.4. Науково-педагогічні, наукові працівники, інші особи, які здійснюють наукову і науково-технічну діяльність в Університеті, зобов'язані:

3.4.1. дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

3.4.2. забезпечувати прозорість наукового дослідження (з урахуванням визначених законодавством обмежень) шляхом надання (зазначення, повідомлення тощо) достовірної (правдивої) інформації про первинні дані дослідження, використані/застосовані методи, методики, матеріали, обладнання тощо, порядок проведення і результати власних досліджень, джерела використаної інформації, власну дослідницьку діяльність;

3.4.3. аналізувати надійність і достовірність вихідної інформації та раніше отриманих наукових результатів, що використовуються для отримання нових наукових результатів;

3.4.4. формулювати або формувати висновки і рекомендації за результатами досліджень на основі належних доказів і фактів;

3.4.5. чітко виокремлювати і розмежовувати результати власної наукової діяльності та результати наукової діяльності інших осіб;

3.4.6. під час оприлюднення результатів досліджень нести відповідальність за їх достовірність і вплив на суспільство.

3.5. Здобувачі освіти у своїй навчальній діяльності в Університеті зобов'язані дотримуватися таких правил:

3.5.1. виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів;

3.5.2. у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора;

3.5.3. академічний твір здобувача освіти може включати раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання.

3.6. Під час створення академічного твору автор повинен дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.

3.6.1. Якщо в академічному творі використані результати інтелектуальної творчої діяльності (текст, зображення, ідея, розробка, твердження, відомості, думка тощо) іншої особи, про це має бути зазначено в такому академічному творі з посиланням на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора.

3.6.2. Посилання на джерело інформації здійснюється у спосіб, що дає змогу виокремити внесок автора в академічному творі серед результатів інтелектуальної творчої діяльності інших осіб.

3.6.3. Академічний твір повинен містити достовірну інформацію та не має містити сфабрикованої чи сфальсифікованої автором інформації.

3.6.4. У разі наведення припущень чи недоведених тверджень про це має бути зазначено в академічному творі.

3.6.5. В оприлюдненому академічному творі зазначаються всі його автори.

3.6.6. У разі використання в академічному творі об’єкта, згенерованого штучним інтелектом, автор повинен повідомити про це в такому творі із зазначенням методики генерування та/або посилання на відповідну комп’ютерну програму чи її опис згідно з вимогами щодо оформлення та/або оприлюднення відповідних академічних творів, визначених відповідним суб’єктом академічної діяльності.

3.6.7. В оприлюдненому академічному творі, крім авторів, зазначаються й інші особи, які брали участь у роботі над ним (надання рекомендацій, консультування, редагування, оформлення, виконання експериментів, розрахунків, перекладу тощо), із зазначенням характеру внеску кожної з таких осіб.

3.6.8. Інформація про рецензента (рецензентів) академічного твору може не оприлюднюватися відповідно до редакційної політики видавця.

3.6.9. У разі використання автором у новому академічному творі власних раніше опублікованих наукових результатів (частково або повністю) про це має бути обов’язково зазначено в цьому новому академічному творі.

3.7. Тексти прийнятих до захисту у закладі вищої освіти, науковій установі дисертацій, кваліфікаційних робіт, підписані кваліфікованим електронним підписом, оприлюднюються до їх захисту у машинозчитувальному форматі, на постійній основі, з наданням вільного доступу до них без проходження автентифікації та з дотриманням інших вимог, визначених законодавством, зокрема положенням про Національний репозитарій академічних текстів, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

3.8. Під час оцінювання результатів академічної діяльності:

3.8.1. Кожен має право на доброчесне оцінювання результатів його академічної діяльності.

3.8.2. Оцінюванню підлягають персональні (індивідуальні) результати діяльності особи, досягнуті нею особисто, або результати діяльності авторського колективу, що їх отримав.

3.9. Особи, які проводять оцінювання, зобов'язані вживати всіх заходів, визначених Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами, іншими актами законодавства, цим Кодексом, іншими внутрішніми актами Університету, щоб оцінювання здійснювалося:

3.9.1. з дотриманням визначених у цьому Законі цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

3.9.2. відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог до об'єкта оцінювання, процедур оцінювання та чітких і зрозумілих критеріїв оцінювання;

3.9.3. за допомогою методів та інструментів оцінювання, що здатні забезпечити досягнення мети оцінювання;

3.9.4. за відсутності недозволеної допомоги під час оцінювання результатів діяльності та/або створених для окремої особи (групи осіб) переваг чи перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження оцінювання (крім додаткової підтримки для осіб з особливими освітніми потребами);

3.9.5. за відсутності конфлікту інтересів або після його врегулювання в порядку, встановленому законодавством;

3.9.6. за відсутності упередженого ставлення або дискримінації особи за будь-якою ознакою.

3.10. Забороняється оцінювати людину, її поведінку, зовнішній вигляд, одяг та інші ознаки, якщо вони не є об'єктом оцінювання відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог до результатів її академічної діяльності.

3.11. Експерти зобов'язані дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, визначених законодавством, цим Кодексом та політиками, заходами та процедурами забезпечення академічної доброчесності в експертній діяльності.

3.12. Особи, які працювали або здобували освіту в Університеті, протягом трьох років з дня звільнення або завершення навчання, не можуть брати участі у процедурах і заходах зовнішнього забезпечення якості освіти щодо Університету.

3.13. Під час організації і проведення конкурсів в Університеті або із залученням Університету створюються умови для забезпечення дотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.

3.14. Організатор конкурсу зобов'язаний:

3.14.1. чітко визначати категорії осіб/суб'єктів, які можуть брати участь у конкурсі;

3.14.2. створити рівні умови для всіх учасників конкурсу на всіх етапах його проведення;

3.14.3. визначити, заздалегідь оприлюднити чіткі і зрозумілі правила проведення конкурсу та забезпечити їх безумовне дотримання.

3.15. У правилах (порядку, регламенті тощо) проведення конкурсу визначаються вимоги щодо дотримання академічної доброчесності учасниками конкурсу, членами журі та конкурсної комісії, іншими особами, залученими до проведення конкурсу, здійснення експертизи чи оцінювання, заходи реагування на порушення академічної доброчесності.

3.16. Учасник конкурсу повинен виконувати всі конкурсні завдання самостійно, демонструвати результати виключно власної діяльності, крім випадків, якщо виконання конкурсного завдання передбачає участь декількох осіб або якщо внутрішнім актом дозволено одержання допомоги для виконання конкурсного завдання.

4. Порушення академічної доброчесності

4.1. Порушенням академічної доброчесності та неприйнятною поведінкою для суб'єктів академічної діяльності в Університеті є:

4.1.1. обман - свідоме (умисне) надання чи оприлюднення будь-якої неправдивої інформації про себе (інших осіб) чи про результати своєї (інших осіб) академічної діяльності;

4.1.2. несправедливість, що виявляється у вчиненні однієї чи кількох таких дій:

1) порушення принципу рівності, зокрема шляхом упередженого та/або дискримінаційного ставлення до іншого учасника освітнього процесу, вченого;

2) упереджене оцінювання результатів академічної діяльності;

3) застосування виду академічної відповідальності, що не відповідає змісту та рівню (значущості) вчиненого порушення академічної доброчесності;

4) надання або отримання незаслуженої переваги.

4.1.3. бездіяльність, неприйняття (несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання (несвоєчасне виконання), свідоме порушення своїх обов'язків, визначених законодавством, внутрішніми актами;

4.1.4. привласнення результатів інтелектуальної діяльності іншої особи (інших осіб).

4.2. Видами порушень академічної доброчесності є:

4.2.1. відчуження авторства - передача автором (авторами) створеного ним (ними) на замовлення або без такого замовлення, платно чи безоплатно, академічного твору (його частини) іншій особі та подальше оприлюднення такого академічного твору (його частини) із зазначенням як автора особи, яка не є його (її) автором;

4.2.2. академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукового (творчого) результату, отриманого іншою особою (іншими особами), як результату власної академічної діяльності та/або відтворення в академічному

творі чи навчальній роботі (частково або повністю) раніше оприлюдненого (опублікованого) твору (навчальної роботи) іншого автора (інших авторів) без посилання на відповідне джерело інформації та/або його (її) автора (авторів) (за наявності інформації про автора/авторів), та/або оприлюднення в академічному творі (навчальній роботі) перекладу іншомовного твору (його частини) без зазначення автора (авторів) перекладеного твору;

4.2.3. приписування авторства - оприлюднення твору, серед авторів якого зазначена особа, яка не брала участі у його створенні;

4.2.4. самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення (окрім оприлюднення в дисертації на здобуття наукового ступеня раніше опублікованих власних наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення);

4.2.5. фабрикація - вигадування суб'єктом академічної діяльності даних чи фактів про результати власної академічної діяльності;

4.2.6. фальсифікація - свідома зміна чи модифікація наявних даних, що призводить до створення завідомо неправдивої інформації щодо результатів академічної діяльності;

4.2.7. недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом - оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі чи супровідних матеріалах до нього;

4.2.8. недоброчесне оцінювання - свідоме порушення вимог щодо оцінювання, визначених Законом України «Про академічну доброчесність», законодавством, цим Кодексом та внутрішніми актами Університету, умовами конкурсу, що призвело до завищення або заниження оцінки результатів академічної діяльності;

4.2.9. несамостійне виконання завдання - виконання навчального, конкурсного завдання, зокрема під час оцінювання результатів навчання, із залученням не дозволених для використання джерел інформації, технічних засобів та/або недозволеної допомоги іншої особи (інших осіб).

Форми несамостійного виконання завдання:

1) списування;

2) виконання завдання іншою особою;

3) інші форми, визначені актами законодавства, внутрішніми актами Університету або правилами проведення конкурсу.

4.2.10. недозволена допомога - надання допомоги, не передбаченої умовами навчального, конкурсного завдання, яка призвела або могла призвести до викривлення оцінки результатів академічної діяльності;

4.2.11. академічний саботаж - діяння (дія чи бездіяльність) науково-педагогічного, педагогічного, наукового працівника, здобувача освіти, вступника, учасника конкурсу, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її академічній діяльності;

4.2.12. схиляння до порушення академічної доброчесності - прохання, вмовляння, доручення (вказівка), погроза, примушування, тиск чи будь-яка інша форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності;

4.2.13. інституційні порушення академічної доброчесності:

1) надання, поширення Університетом недостовірної інформації щодо власної академічної діяльності та/або академічної діяльності науково-педагогічних, педагогічних, наукових працівників, здобувачів освіти Університету;

2) бездіяльність щодо розбудови системи та/або механізмів чи правил забезпечення академічної доброчесності;

3) безпідставне залишення без розгляду повідомлення про порушення академічної доброчесності;

4) невжиття заходів, спрямованих на виявлення порушень академічної доброчесності;

5) невжиття заходів реагування на встановлені факти порушення академічної доброчесності.

4.3. Інші види порушень академічної доброчесності можуть визначатися законодавством України або іншими локальними актами Університету.

5. Заходи реагування на порушення академічної доброчесності

5.1. Порушення академічної доброчесності та положень цього Кодексу суб'єктом академічної діяльності Університету залежно від характеру й змісту порушень, а також ступеня їх умисності передбачає застосування заходів реагування у формі:

5.1.1. заходів впливу;

5.1.2. академічної відповідальності;

5.1.3. дисциплінарної відповідальності;

5.1.4. інших видів відповідальності, визначених законодавством.

5.2. Університет, у разі виявлення ознак порушення академічної доброчесності або наявності підтвердженої інформації про неприйнятну поведінку в минулому суб'єктів академічної діяльності (втрату академічної репутації), може застосовувати такі заходи впливу:

5.2.1. усне попередження;

5.2.2. припинення участі вступника (учасника конкурсу) у вступному випробуванні (конкурсі);

5.2.3. припинення участі здобувача освіти у заході контролю (контрольна робота, іспит, залік тощо);

5.2.4. визнання невиконаним та залишення баз оцінювання несамостійно виконаного завдання із фіксацією в документі про результати оцінювання факту порушення академічної доброчесності;

5.2.5. відмова в допуску до захисту кваліфікаційних робіт, дисертацій інших досліджень;

5.2.6. відмова в прийнятті до публікації (твору, частини твору, результатів дослідження тощо);

5.2.7. відмова врахувати академічний твір для цілей присудження наукового ступеня, присвоєння вченого звання, кваліфікаційної категорії, під час оцінювання результатів наукової та науково-педагогічної діяльності;

5.2.8. відмова в допуску до участі у конкурсі (у тому числі заміщення вакантної посади);

5.2.9. відмова у включенні до комісій, журі, оргкомітетів, редколегій тощо;

5.2.10. відмова в наданні рекомендацій;

5.2.11. відмова в прийнятті результатів дослідження;

5.2.12. анулювання (скасування, відкликання) академічного твору із виключенням такого твору із списку творів автора та репозитарію Університету;

5.2.13. визнання наукового проєкту невиконаним або виконаним частково;

5.2.14. відмова від співпраці;

5.2.15. інші заходи впливу, передбачені внутрішніми актами Університету, договорами тощо.

5.3. Заходи впливу можуть бути разовими або такими, що діють протягом визначеного строку, якщо це випливає із змісту відповідного заходу. Якщо встановлюється застосування заходу впливу, він не може перевищувати десяти років.

5.4. За порушення академічної доброчесності може бути застосована:

5.4.1. академічна відповідальність – до здобувачів освіти та працівників Університету;

5.4.2. дисциплінарна відповідальність - до працівників Університету.

5.5. До здобувачів освіти Університету можуть бути застосовані такі види академічної відповідальності:

5.5.1. письмове попередження;

5.5.2. повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

5.5.3. повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

5.5.4. виведення зі складу організаційного комітету, конкурсної комісії, журі тощо члена відповідної комісії, комітету, журі тощо;

5.5.5. позбавлення академічної стипендії;

5.5.6. позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання;

5.5.7. скасування присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації;

5.5.8. відрахування з Університету.

5.6. До працівників Університету можуть бути застосовані такі види академічної відповідальності:

5.6.1. виведення зі складу приймальної комісії, організаційного комітету, конкурсної комісії, журі тощо члена відповідної комісії, комітету, журі тощо;

5.6.2. відмова у присудженні ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєнні вченого звання;

5.6.3. позбавлення присудженого ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєного вченого звання;

5.6.4. відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

5.6.5. позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;

5.7. За порушення академічної доброчесності працівники Університету можуть, додатково до академічної відповідальності, бути притягнуті до дисциплінарної відповідальності, передбаченої законодавством про працю та/або умовами трудового договору (контракту), у вигляді:

5.7.1. догани;

5.7.2. звільнення відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України.

5.8. До Університету можуть бути застосовані інституційні заходи реагування на інституційні порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства:

5.8.1. позбавлення права утворювати спеціалізовані вчені ради та присуджувати наукові ступені;

5.8.2. відмова в акредитації освітньої програми;

5.8.3. скасування рішення про акредитацію освітньої програми;

5.8.4. відмова в інституційній акредитації;

5.8.5. зниження оцінки за результатами державної атестації в частині провадження наукової (науково-технічної) діяльності;

5.8.6. виключення з Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави;

5.8.7. притягнення до дисциплінарної відповідальності керівника закладу освіти, наукової установи;

5.8.8. виключення наукового видання з переліку наукових фахових видань України.

5.9. Умовами конкурсів (інших заходів) можуть бути передбачені додаткові заходи впливу, санкції за порушення академічної доброчесності.

5.10. За дії (бездіяльність), що визнані порушенням академічної доброчесності, суб’єкт академічної діяльності може бути притягнутий до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законодавством.

5.11. Застосування конкретного виду заходу реагування за порушення академічної доброчесності здійснюється з урахуванням:

5.11.1. визнання порушником провини у порушенні академічної доброчесності, усвідомлення ним неприпустимості подальших порушень;

5.11.2. співпраці або відмови від співпраці під час розгляду питання (справи) про порушення академічної доброчесності;

5.11.3. факту першого порушення або систематичності вчинення порушень, їх сукупності;

5.11.4. ступеню впливу порушення на академічну репутацію Університету в цілому або його підрозділу (факультету, навчально-наукового інституту, кафедри, наукової школи тощо);

5.11.5. ступеню впливу порушення на якість та подальші результати навчання (для здобувачів освіти) або здійснення освітньої і наукової діяльності (для науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників).

5.11.6. інших обставин вчинення порушення.

6. Застосування заходів реагування на порушення академічної доброчесності

6.1. Заходи впливу, передбачені умовами конкурсів (інших заходів) застосовуються у разі:

6.1.1. недоброчесного використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;

6.1.2. надання недозволеної допомоги;

6.1.3. вчинення академічного саботажу;

6.1.4. встановлення факту недоброчесного оцінювання;

6.1.5. встановлення факту надання недозволеної допомоги.

6.2. Захід впливу у формі відкликання академічного твору застосовується у разі:

6.2.1. встановлення факту наявності академічного плагіату в оприлюдненому академічному творі;

6.2.2. встановлення факту приписування авторства в оприлюдненому академічному творі;

6.2.3. встановлення факту самоплагіату в науковій статті.

6.3. Захід впливу у формі відмови врахувати академічний твір для цілей присудження наукового ступеня, присвоєння вченого звання, кваліфікаційної категорії, під час оцінювання результатів наукової та науково-педагогічної діяльності застосовується у разі встановлення факту самоплагіату в науковій статті.

6.4. Захід впливу у формі визнання наукового проєкту невиконаним або виконаним частково застосовується у разі виявлення у звіті про виконання наукового проекту наукових результатів, що були оприлюднені раніше, до початку його виконання, які подаються як результати виконання цього проекту,

6.5. Можуть застосовуватися один або декілька заходів впливу, визначених пунктом 5.2 цього Кодексу, та/або інші заходи впливу, передбачені іншими внутрішніми актами Університету, незалежно від рішення про притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності:

6.5.1. у разі встановлення факту відчуження авторства, вчиненого здобувачем вищої освіти (студентом);

6.5.2. за вчинення самоплагіату;

6.5.3. за вчинення фабрикації;

6.5.4. за вчинення фальсифікації;

6.5.5. за недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;

6.5.6. за вчинення недоброчесного оцінювання;

6.5.7. за вчинення академічного саботажу;

6.5.8. встановлення факту надання недозволеної допомоги;

6.5.9. до здобувачів наукового ступеня, які не брали участі у створенні академічного твору, але зазначені серед його авторів;

6.5.10. до здобувачів освіти у разі встановлення факту приписування авторства;

6.5.11. до особи, яка надавала недозволену допомогу;

6.5.12. до науково-педагогічних, педагогічних, наукових працівників за схиляння до порушення академічної доброчесності.

6.6. Академічна відповідальність у формі письмового попередження здобувача вищої освіти, докторанта, інтерна застосовується за схиляння до порушення академічної доброчесності.

6.7. Академічна відповідальність у формі відрахування з Університету здобувача вищої освіти (студента), інтерна застосовується у разі:

6.7.1. встановлення факту відчуження авторства кваліфікаційної роботи;

6.7.2. вчинення академічного плагіату внаслідок відчуження авторства на кваліфікаційну роботу;

6.7.3. вчинення фабрикації;

6.7.4. вчинення фальсифікації;

6.7.5. порушення академічної доброчесності вступником, виявлене після його зарахування до складу здобувачів освіти.

6.8. Академічна відповідальність у формі відрахування з Університету здобувача вищої освіти (аспіранта) або докторанта застосовується у разі:

6.8.1. встановлення факту відчуження авторства

6.8.2. вчинення академічного плагіату

6.8.3. вчинення фабрикації

6.8.4. вчинення фальсифікації

6.8.5. порушення академічної доброчесності вступником, виявлене після його зарахування до складу здобувачів освіти.

6.9. Академічна відповідальність у формі позбавлення особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності, наукового ступеня, ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій), вченого звання, що було присуджено (присвоєно) Університетом чи за участі Університету на підставі та/або з урахуванням академічного твору у разі встановлення наявності у такому творі академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.

6.10. Дисциплінарна відповідальність у формі оголошення догани застосовується до працівників Університету за схиляння до порушення академічної доброчесності до науково-педагогічних, педагогічних, наукових працівників;

6.11. Дисциплінарна відповідальність у формі оголошення догани або звільнення із Університету відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України застосовується до працівників Університету у разі:

6.11.1. зазначення серед авторів академічного твору науково-педагогічних, педагогічних, наукових працівників, здобувачів наукового ступеня, які не брали участі у створенні такого академічного твору;

6.11.2. вчинення фальсифікації науково-педагогічним, педагогічним, науковим працівником;

6.11.3. порушення академічної доброчесності особою, яка бере участь у проведенні вступного випробування (конкурсу), зокрема є членом приймальної комісії, організаційного комітету, конкурсної комісії, журі тощо.

6.12. Дисциплінарна відповідальність у формі у формі звільнення із Університету відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України застосовується до працівників Університету у разі:

6.12.1. встановлення факту відчуження авторства, вчиненого науково-педагогічним, педагогічним,науковим працівником;

6.12.2. вчинення науково-педагогічним, педагогічним, науковим працівником, вченим академічного плагіату внаслідок відчуження авторства.

6.13. Дисциплінарна відповідальність у формі звільнення із Університету відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України може бути застосована до особи, яка, користуючись службовим становищем, схиляла автора академічного твору до порушення академічної доброчесності у виді приписування авторства собі чи іншій особі.

7. Уповноважені органи та особи з виявлення, встановлення фактів порушення академічної доброчесності та застосування заходів реагування

7.1. Виявлення ознак порушення академічної доброчесності, встановлення фактів її порушення, визначення виду заходу реагування та його застосування здійснюються уповноваженими органами та уповноваженими особами Університету відповідно до законодавства України, цього Кодексу та інших локальних нормативних актів Університету.

7.2. У межах виконання своїх посадових обов'язків або відповідних академічних процедур уповноваженими особами з виявлення порушень академічної доброчесності є:

7.2.1. науково-педагогічні, педагогічні, наукові працівники, які здійснюють оцінювання результатів навчання, перевірку навчальних завдань, кваліфікаційних робіт чи інших академічних творів;

7.2.2. наукові керівники, консультанти, рецензенти, офіційні опоненти;

7.2.3. члени екзаменаційних комісій, приймальної комісії, предметних екзаменаційних комісій, конкурсних комісій, журі, організаційних комітетів;

7.2.4. члени редакційних колегій наукових та навчальних видань, редактори, рецензенти та інші особи, які здійснюють редакційну, видавничу або експертну діяльність;

7.2.5. інші особи, які відповідно до законодавства, внутрішніх актів Університету, правил, регламентів або умов проведення відповідних процедур здійснюють оцінювання, рецензування, експертизу, відбір, прийняття або рекомендують до друку академічні твори чи приймають рішення щодо результатів академічної діяльності.

7.3. Особи, визначені пунктом 7.2 цього Кодексу, зобов'язані:

7.3.1. вживати заходів щодо виявлення ознак порушення академічної доброчесності;

7.3.2. перевіряти академічні твори, навчальні роботи та результати академічної діяльності у межах своїх повноважень;

7.3.3. у разі встановлення порушення академічної доброчесності, за яке відповідно до цього Кодексу або інших локальних нормативних актів може бути застосований виключно захід впливу, самостійно приймати рішення про його застосування та безпосередньо застосовувати такий захід;

7.3.4. документувати прийняте рішення у порядку, встановленому внутрішніми актами Університету.

7.4. Уповноважені особи, визначені пунктом 7.2 цього Кодексу, під час здійснення своїх повноважень не є органами, уповноваженими вирішувати питання про притягнення особи до академічної чи дисциплінарної відповідальності, крім випадків, коли вони відповідно до цього Кодексу самостійно застосовують заходи впливу.

7.5. Особа, щодо якої застосовано захід впливу відповідно до пункту 7.3 цього Кодексу, має право оскаржити таке рішення до Комісії з питань академічної доброчесності шляхом подання повідомлення у порядку, визначеному локальними нормативними актами Університету. Подання такого повідомлення є підставою для перегляду рішення та не позбавляє Комісію права перевірити всі обставини справи.

7.6. Якщо виявлене порушення академічної доброчесності може бути підставою для застосування академічної відповідальності, дисциплінарної відповідальності або інших заходів реагування, що не належать до повноважень особи, визначеної пунктом 7.2 цього Кодексу, така особа невідкладно направляє повідомлення про можливе порушення до Комісії з питань академічної доброчесності.

7.7. Комісія з питань академічної доброчесності є постійно діючим колегіальним органом Університету, уповноваженим:

7.7.1. розглядати будь-які повідомлення про можливі порушення академічної доброчесності;

7.7.2. перевіряти наведені у повідомленні обставини;

7.7.3. встановлювати наявність або відсутність факту порушення академічної доброчесності;

7.7.4. визначати вид заходу реагування, який підлягає застосуванню;

7.7.5. визначати суб'єкта, уповноваженого застосувати відповідний захід реагування;

7.7.6. приймати інші рішення, передбачені законодавством та локальними нормативними актами Університету.

7.8. За результатами розгляду повідомлення Комісія з питань академічної доброчесності приймає мотивоване рішення яке оформляється висновком та є підставою для застосування визначеного нею заходу реагування уповноваженою посадовою особою або органом Університету.

7.9. Уповноваженими на застосування визначених Комісією з питань академічної доброчесності заходів реагування є:

7.9.1. ректор Університету;

7.9.2. проректор відповідно до розподілу функціональних повноважень;

7.9.3. Вчена рада Університету - у випадках, коли відповідно до законодавства застосовується академічна відповідальність у формі позбавлення особи наукового ступеня, ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій), вченого звання, що були присуджені (присвоєні) Університетом або за участю Університету.

7.10. Порядок діяльності Комісії з питань академічної доброчесності, порядок розгляду повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності, проведення перевірок, прийняття рішень та їх виконання визначаються окремим локальним нормативним актом Університету.

7.11. Якщо законами України для окремих видів академічної діяльності, процедур оцінювання, атестації, присудження наукових ступенів, присвоєння вчених звань, видавничої діяльності, конкурсних процедур або інших процедур встановлено спеціальний порядок виявлення порушень академічної доброчесності, встановлення фактів таких порушень, визначення заходів реагування чи прийняття рішень про їх застосування, застосовуються відповідні норми законодавства України, а положення цього Кодексу застосовуються в частині, що не суперечить таким нормам.

8. Прикінцеві положення

8.1. Питання, що не врегульовані цим Кодексом, вирішуються відповідно до законодавства та локальних нормативних актів Університету.

8.2. Кодекс затверджується рішенням Вченої ради Університету, за погодженням із вищим органом студентського самоврядування Університету, Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Університету та первинними профспілковими організаціями Університету, та вводиться в дію наказом ректора. Зміни і доповнення до Кодексу вносяться у тому ж порядку.

Затверджено рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна від 30.07.2026, протокол №13,
та ведено в дію наказом № 0114-1/311 від 31.07.2026

Додаток 1
до Кодексу академічної доброчесності Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

ДЕКЛАРАЦІЯ
академічної доброчесності
працівника Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Я, як суб'єкт академічної діяльності із числа працівників (науково-педагогічних, педагогічних, наукових) Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (далі – Каразінський університет), усвідомлюю, що академічна доброчесність це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу та важлива передумова провадження якісної освітньої та наукової (творчої) діяльності, здобуття якісної освіти, забезпечення довіри до результатів навчання і наукових (творчих) досягнень, а також формування поваги до честі та гідності людини.

ЗАЯВЛЯЮ, **що**:

- розумію і підтримую політику Каразінського університету із академічної доброчесності, та у своїй діяльності в Каразінському університеті (зокрема у власній освітній, науковій, творчій діяльність) зобов'язуюсь дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин;
- надаю згоду на перевірку моїх робіт/творів на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі безпосередню перевірку на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програм; обробку, збереження та розміщення у відкритому доступі (в т. ч. електронному інституційному репозитарії Каразінського університету).

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- дотримуватись норм чинного законодавства в галузі освіти і науки, інтелектуальної власності, етичних принципів та законодавчо визначених норм академічної доброчесності;
- надавати достовірну інформацію про свою діяльність, про методи і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну науково-педагогічну (педагогічну, наукову) діяльність;
- сприяти формуванню та підтримці академічної доброчесності в освітньому, науковому, професійному середовищі Каразінського університету, популяризувати ці принципи серед здобувачів вищої освіти, працівників та інших осіб, з якими здійснюється комунікація та/або співпраця під час виконання посадових обов'язків;
- перешкоджати проявам академічної недоброчесності з боку осіб, що реалізують державну політику у сфері якості освіти, здобувачів вищої освіти, працівників та інших осіб, з якими здійснюється комунікація та/або співпраця під час виконання посадових обов'язків;
- використовувати технології штучного інтелекту відповідально, дотримуючись принципів академічної доброчесності, об'єктивності та наукової етики;
- негайно повідомляти про випадки порушення академічної доброчесності відповідним посадовим особам та/або уповноваженим підрозділам (органам) Каразінського університету;
- об'єктивно та неупереджено виконувати свої посадові обов'язки, повідомляти безпосереднього керівника та уповноваженого з питань запобігання корупції про потенційний конфлікт інтересів;
- не допускати поведінки, що ставить під сумнів чесність та сумлінність моєї роботи і завдає шкоди колегам та репутації Каразінського університету.

УСВІДОМЛЮЮ, що за порушення принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин буду нести академічну та/або дисциплінарну та/або інші види відповідальності.

Прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) _____

Посада _____

Підрозділ _____

Дата, власний підпис _____

Затверджено рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені
В.Н. Каразіна від 30.07.2026, протокол №13,
та ведено в дію наказом № 0114-1/311 від
31.07.2026

Додаток 2
до Кодексу академічної доброчесності
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

ДЕКЛАРАЦІЯ
академічної доброчесності
здобувача вищої освіти, інтерна, докторанта, слухача
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Я, як суб'єкт академічної діяльності із числа здобувачів вищої освіти, інтернів, докторантів, слухачів Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (далі – Каразінський університет), усвідомлюю, що академічна доброчесність це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу та важлива передумова провадження якісної освітньої та наукової (творчої) діяльності, здобуття якісної освіти, забезпечення довіри до результатів навчання і наукових (творчих) досягнень, а також формування поваги до честі та гідності людини.

ЗАЯВЛЯЮ, що:

- розумію і підтримую політику Каразінського університету із академічної доброчесності, та у своїй діяльності в Каразінському університеті (зокрема у власній освітній, науковій, творчій діяльність) зобов'язуюсь дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин;
- надаю згоду на перевірку моїх робіт/творів на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі безпосередню перевірку на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програм; обробку, збереження та розміщення у відкритому доступі (в т. ч. електронному інституційному репозитарії Каразінського університету).

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- дотримуватись норм чинного законодавства в галузі освіти і науки, інтелектуальної власності, етичних принципів та принципів академічної доброчесності;
- самостійно виконувати поточні навчальні завдання, завдання поточного і підсумкового контролю результатів навчання, творчі, курсові, кваліфікаційні роботи тощо, якщо інше не передбачено навчальним завданням;
- не використовувати штучний інтелект для автоматичного створення навчальних та наукових робіт, які не є результатом моєї власної праці;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- застосовувати коректні посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів або технологій штучного інтелекту;
- не толерувати прояви порушення академічної доброчесності інших здобувачів вищої освіти або працівників Каразінського університету.

УСВІДОМЛЮЮ, що за порушення принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин буду нести академічну та/або інші види відповідальності і до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру (заходи впливу).

Прізвище, ім'я та по батькові (за наявності)	_____
Спеціальність (спеціалізація за наявності)	_____
Група / рік навчання	_____
Підрозділ	_____
Дата, власний підпис	_____